

طبقه بندی اقلیمی استان سیستان و بلوچستان

استان سیستان و بلوچستان بزرگترین استان کشور به جهت تسلط فصلی پرفشارهای جنب حاره بر بخش عظیمی از آن از یک طرف و قرار گرفتن بیابان های بزرگ آن در داخل از طرف دیگر و همچنین سیستم چین خورده آلپ - هیمالیا و محصور بودن توسط چاله های بسته از سمت غرب مانند جازموریان، با تنوع شدید اقلیمی همراه است. این امر به دلیل مجاورت با دریاها و وسیع جنوبی و چاله های انتهایی هیرمند در شمال و گستره وسیع بیابانی و نفوذ سیستم های موسمی در دوره ای از سال باعث ایجاد تنوع اکولوژیک و اشکال مختلف معیشتی می شود. در جدول ۱ ویژگی های آب و هوایی شهرهای استان بر اساس دما، رطوبت و بارش و در جدول ۲ بر اساس چند شاخص مختلف اقلیمی اقدام به تعیین اقلیم استان در ایستگاههای مختلف هواشناسی هواشناسی گردیده است. در این طبقه بندی ها مشاهده خواهد شد که برخی از آنها همچون طبقه بندی دومارتن، ایوانف و سلیمانینوف توانایی تعیین انواع مختلف اقلیم استان را نداشته و کل استان را در یک طبقه بندی اقلیمی قرار می دهند. در شکل ۱ ناحیه بندی اقلیمی استان با روش تحلیل خوشه ای مشخص شده است. اما امروزه با استفاده از روش های نوین آماری همچون تحلیل عاملی و تحلیل خوشه ای می توان اقلیم مختلف استان را به بهترین نحو ممکن تفکیک کرد.

جدول ۱: ویژگی های آب و هوای شهر های استان

شهر	اقلیم	میلنگین سالانه دما	میلنگین سالانه بارش	میلنگین سالانه رطوبت	میلنگین تعداد روزهایی که درجه ۳۵ درجه	میلنگین تعداد روزهایی بالای ۳۵ درجه
زاهدان	نیمه خشک و معتدل گرم	۱۸/۸	۷۸/۱	۳۱	۹۰	۴۳
زابل	گرم و خشک	۲۲/۳	۵۹	۳۹	۱۵۵	۱۷
زهک	گرم و خشک	۲۲/۹	۴۶/۱	۳۳	۱۶۵	۱۳
هیرمند*	گرم و خشک	*	۴۴	*	*	*
خاش	نیمه خشک و معتدل گرم	۲۰	۱۵۳	۳۱	۱۱۰	۲۰
سراوان	نیمه خشک و معتدل گرم	۲۲/۱	۱۰۶/۳	۳۱	۱۳۹	۱۰
سوران*	نیمه خشک و معتدل گرم	*	۱۰۷	*	*	*
زابلی*	نیمه خشک و معتدل گرم	*	۱۳۷/۷	*	*	*
ایرانشهر	گرم و خشک	۲۶/۹	۱۱۶/۸	۳۱	۱۸۷	۱
دلگان*	گرم و خشک	*	۷۱/۲	*	*	*
نیکتهر	گرم و خشک بیابانی	۲۸	۱۷۵/۲	۳۶	۲۳۱	۰
سرباز (راسک)	گرم و خشک	۲۹	۱۳۳	۳۶	۲۴	۰
چابهار	گرم و خشک ساحلی	۲۶/۳	۱۱۴/۳	۷۶	۱۳	۰
کنارک	گرم و خشک ساحلی	۲۶/۸	۱۱۰/۵	۶۱	۳	۰

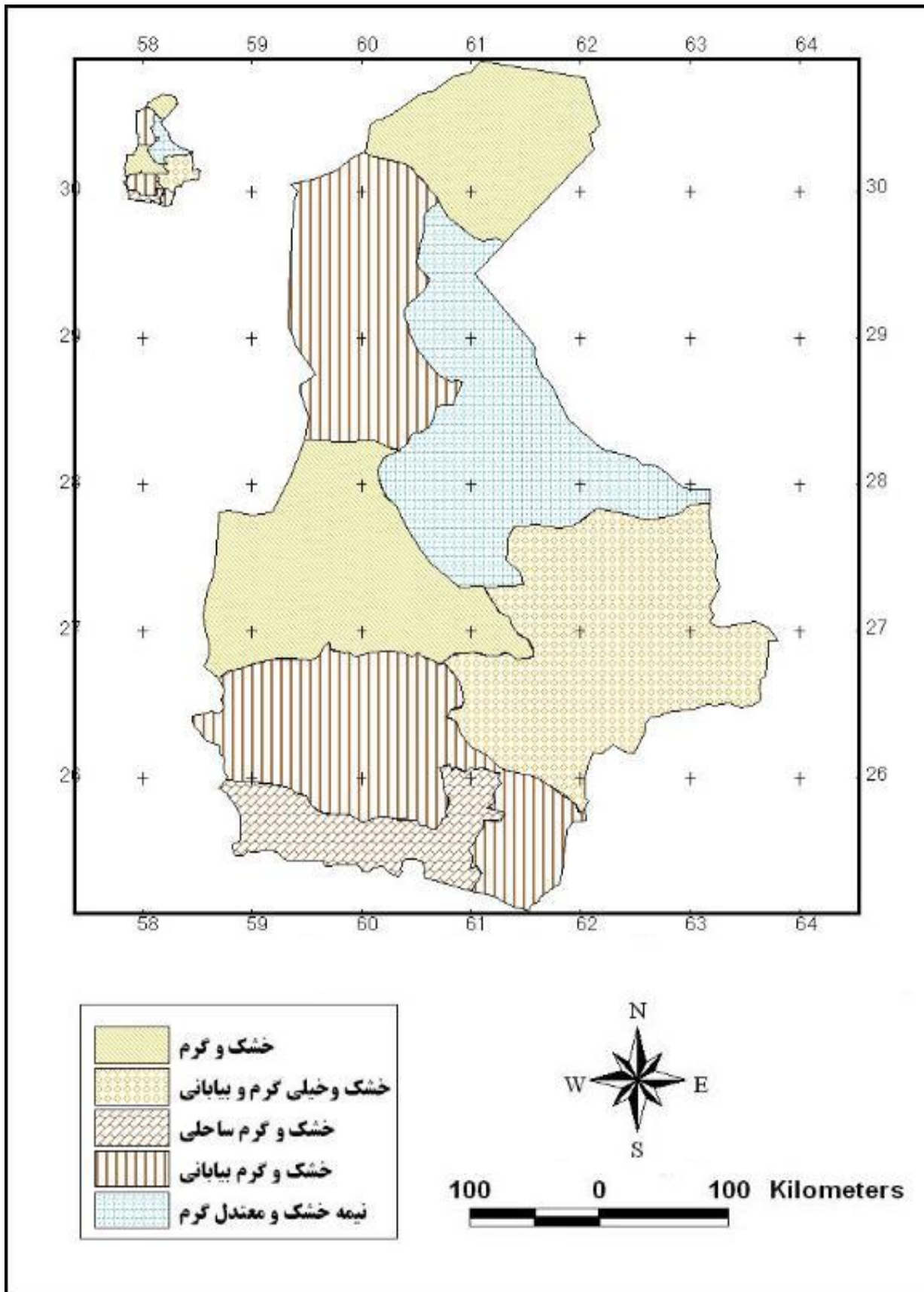
*شهر های جدید و فاقد دوره آماری دما و رطوبت

جدول ۲: پهنه بندی اقلیمی استان سیستان و بلوچستان

شهر	روشهای پهنه بندی اقلیمی					
	ضریب خشکی دومارتن	ضریب رطوبتی ایوانف	ضریب هیدرو ترمیک سلیمانینوف	روش آمبرژه	روش کوپن	روش چند متغیره آماری
زاهدان	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	معتدل	گرم و خشک	نیمه خشک و معتدل گرم
زابل	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی معتدل	نیمه خشک	خشک و گرم
زهک	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی معتدل	نیمه خشک	خشک و گرم
هیرمند	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی معتدل	نیمه خشک	خشک و گرم

مرکز تحقیقات هواشناسی کاربردی استان سیستان و بلوچستان (گروه اقلیم شناسی خشکسالی)

حاش	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی معتدل	گرم و خشک	نیمه خشک و معتدل گرم
سراوان	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی گرم خفیف	مدیترانه ای گرم	نیمه خشک و معتدل گرم
سوران	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی گرم خفیف	مدیترانه ای گرم	نیمه خشک و معتدل گرم
زابلی	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی گرم خفیف	مدیترانه ای گرم	نیمه خشک و معتدل گرم
ایران شهر	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی گرم خفیف	گرم و خشک	خشک و گرم
دلکان	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی گرم خفیف	گرم و خشک	خشک و گرم
چابهار	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی گرم شدید	گرم و خشک	خشک و گرم ساحلی
نیکشهر	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی گرم میانه	گرم و خشک	خشک و گرم بیابانی
کنارک	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی گرم شدید	گرم و خشک	خشک و گرم ساحلی
سرباز	اقلیم خشک	اقلیم صحرایی	اقلیم بیابانی	بیابانی گرم میانه	گرم و خشک	خشک و گرم بیابانی

شکل ۱: ناحیه بندی اقلیمی استان با روش تحلیل خوشه ای

منابع

۱. آمار و اطلاعات مرکز تحقیقات هواشناسی کاربردی استان سیستان و بلوچستان.
۲. علیجانی. بهلول: (۱۳۸۲) آب و هوای ایران، انتشارات دانشگاه پیام نور، تهران.
۳. علیجانی، کاویانی . بهلول ، محمد رضا : (۱۳۷۸). مبانی آب و هواشناسی، انتشارات سمت
۴. اسمعیل نژاد، مرتضی (۱۳۸۴) : پهنه بندی اقلیمی استان سیستان و بلوچستان با سیستم اطلاعات جغرافیایی، پایان نامه کارشناسی ارشد اقلیم شناسی، دانشکده جغرافیا و برنامه ریزی محیطی، دانشگاه سیستان و بلوچستان